

לעילוי נשמת
 יומטוב בן אסתר אליאסי ז"ל
 שרה בת חוה כחלון ז"ל
 ת.נ.צ.ב.ה

"המתקן" לבניין ירושלים

עיון בפרשת השבוע על פי "התורה והמצוה" למלבי"ם

(כד) יברכך, הברכה הראשונה כוללת הטובות הגשמיות שהם נראים ומוחשים, ... והיא כוללת ברכת הקנינים, שעז"א יברכך בנכסים, ברכת בריאת הגוף שעז"א וישמרך בגוף, ברכת כחות הנפש התלולים בחומר שלא ישלטו עליו התאות ומדות הרעות עז"א וישמרך מיצה"ר. ועם הברכה צריך השמירה שתהיה הברכה מתמדת ולא תופסק הן מצד טבע קניני העוה"ז בעצמם שתחת מסבות יתהפכו, הן מצד חלישות גופו או רוע מדותיו או מצד קנאת אחרים או מצד הזקנה והקץ והמות וכ"ז כולל במ"ש וישמרך. הברכה שניה היא בענינים הנפשיים וזה מציין בהארת פנים, כמו שאיתא בספרי זה מאור השכינה ד"א זה מאור תורה, שהנשמה העליונה שהיא מעולם האורה הנשמה פה בבית אפל ואין נוגה לו שהוא חשכת החומר ומבקשים שיגול החשך ויאר לה באור הרוחני, ... וזה מצד החנינה ומציאת חן שעז"א ויחנך. הברכה השלישית מצד הקשר שיש לנשמה עם הגוף שמצד זה ישא ה' פנים, אף שחטאו כנגדו ישא ה' פנים להנשמה מצד שהיא חלק אלוה ממעל ומצד שהגוף אשר היא אסורה בו במאסר עלול לחטא, ... ואמר ישא ה' פניו ולא אמר ישא פניך, פ"י בספרי שר"ל ג"כ שישא פנים של זעם ויאר אור פניו של רחמים וז"ש יעביר כעסו ממך. וחזתם הברכה הוא וישם לך שלום, שהשלום הוא שם כולל כל ההצלחות וקיום כל העולמות שכולם נבראו ממזגים מתחלפים וכחות מתנגדים זה לזה, לא לבד עולמות החומרים כי גם בעליונים יש כחות מתנגדים זה לזה ... רק האלהות המתפשטת בכל העולמות כנפש המתפשטת בגויה הוא השלום הכללי המעמיד כל המציאות ומקשר את כולם ומשיבם לאחדות גמורה ... וכמ"ש שלא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא שלום, כי בהיות האדם והעולם נעדרו השלום הלז יהיה חורבן והשחתה בכל המציאות, וע"כ אמרו ששמו של הקב"ה קרוי שלום.

9. מלבי"ם במדבר כ', כ"ד
יאסף אהרן אל עמיו, אהרן לא מת ע"י מלאך המות כמ"ש בב"ב (דף יז) רק מת מיתת נשיקה, לא ע"י ממת מבחוץ רק ע"י התפשטות נפשו מגופו ברוב חשק הנפש ליצאת מן מאסר הגויה ולהדבק בצרור החיים את ה' אלהיה, ... וע"כ לא אמר ימות אהרן רק אסיפה אל עמיו שנפשו תצא מהעולם החומרי לשוב אל עמה במעון נפשות הצניקים רעותיה.

ביקש אותו האיש לעבור עבירה. אמר: אוי לי, היאך אשא עיני אחר כך ואראה את אהרן, בושתי הימנו שנתן לי שלום. נמצא אותו האיש מונע עצמו מן העבירה.

וכן שני בני אדם שעשו מריבה זה עם זה, הלך אהרן וישב אצל אחד מהם. אמר לו: בני, ראה חברך מהו אומר, מטרף את לבו וקורע את בגדיו, אומר אוי לי היאך אשא את עיני ואראה את חברי, בושתי הימנו שאני הוא שסרחתי עליו. הוא יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו. והולך אהרן ויושב אצל האחר, ואומר לו: בני ראה חברך מהו אומר, מטרף את לבו וקורע את בגדיו, ואומר אוי לי היאך אשא את עיני ואראה את חברי, בושתי הימנו שאני הוא שסרחתי עליו. הוא יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו. וכשנפגשו זה בזה, גפפו ונשקו זה לזה. לכך נאמר (במדבר כ) "ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל".

(ד) דבר אחר: מפני מה בכו ישראל את אהרן שלשים יום? מפני שדן אהרן דין אמת לאמיתו. מניין לא אמר לאיש שסרחת, ולא לאישה שסרחת. לכך נאמר "ויבכו אותו כל בית ישראל". אבל משה שמוכיחן בדברים קשים, נאמר "ויבכו בני ישראל את משה". ועד כמה אלפים היו בישראל שנקראו שמם אהרן, שאלמלא אהרן לא בא זה לעולם, שהיה משים שלום בין איש לאשתו, ומזדווגין זה עם זה, והיו קורין שם הילוד על שמו.

8. מלבי"ם במדבר ו', כ"ב-כ"ד
(כב-כג) אמור להם. ... צוה את אהרן ואת בניו שיברכו את בני ישראל, וענין הברכה הבאה מה' לבריותיו הוא התרבות השפע והטוב ממעון הברכות. והנה האל הטוב מוכן תמיד להשפיע טוב וחסד והמקור פתוח תמיד, כמ"ש כי כוס ביד ה' ויין חמד מלא מסך ויגר מזה, רק שצריך שהמקבל יהיה מוכן לקבל השפע ההוא ע"י מעשיו והכנתו, אמנם יצויר שגם כשאין המקבל מוכן כ"כ יריק עליו השפע האלהית באמצעות אנשים אלהיים עובדי ה' שהם יפתחו צנור הברכה ע"י מעשיהם ותפלתם וברכתם ויריקוהו על העם, ובחר לזה את בני אהרן הקרבים אל ה' בעבודתם בקדש, שהם ישאו אצבעותיהם העשרה אל עשרה צנורות ומקורות אשר למעלה ובכה השם שיזכירו ימשיכו השפע למטה על העם, והיה מסגולת הברכה הזאת לפעול בעליונים, וברכה זו נקראת ברכה המשולשת כי היא מתפשטת על ג' ענינים כמו שיתבאר:

1. שבת קי"ט, ב' - ק"ב, א'
 ואמר רבא לא הרבה ירושלים אלא בשביל שפסקו ממנה אנשי אמנה ... איני והאמר רב קמינא אפילו בשעת כשלונה של ירושלים לא פסקו ממנה אנשי אמנה ... לא קשיא כאן בדברי תורה כאן במשא ומתן.

2. במדבר ל"ג, ל"ח
ויעל אהרן הכהן אל הר ה' ה'הר על פי ה' והיה וימת שם בשנת הארבעים ליצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש החדשי באחד לחדש:

3. במדבר כ', כ"ה-כ"ט
(כה) קוּזו אֶת אֶהֱרֹן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְהֵעֵל אֹתָם הַר הָהָר: (כו) וְהִפְשִׁיט אֶת אֶהֱרֹן אֶת בְּגָדָיו וְהִלְבַּשְׁתָּם אֶת אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְאֶהֱרֹן יֵאָסֵף וימת שם: ... (כז) ויפשיט משה את אהרן את בגדיו וילבש אתם את אלעזר בנו וימת אהרן שם בראש ההר וירד משה ואלעזר מן ההר: (כח) ויראו כל העדה כי גוע אהרן ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל:

4. רש"י במדבר כ', כ"ט
 כל בית ישראל - האנשים והנשים לפי שהיה להם כודף שלום ומטיל להבה בין בעלי מריבה ובין איש לאשתו:

5. רש"י במדבר ל"ג, ל"ח
 על פי ה' - מלמד שמת בנשיקה:

6. אבות א', י"ב
 הלל אומר, הווי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הפריות ומקרבן לתורה:

7. אבות דרבי נתן י"ב, ג' ד'
(ג) אוהב שלום כיצד? מלמד שיהא אדם אוהב שלום בישראל בין כל אחד ואחד, כדרך שהיה אהרן אוהב שלום בין כל אחד ואחד. שנאמר: (מלאכי ב) "תורת אמת היתה בפיהו, ועולה לא נמצא בשפתיו, בשלום ובמישור הלך אתי, ורבים השיב מעון". רבי מאיר אומר: מה תלמוד לומר "ורבים השיב מעון"? כשהיה אהרן מהלך בדרך, פגע בו באדם רשע, ונתן לו שלום. למחר